

www.ketab.ir
خبریه جامع ایران

جلد دوم

جغرافیای جامع ایران / زیر نظر کاظم موسوی بجنوردی؛ مدیر علمی و سروراستار عباس سعیدی، تهران: مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی (مرکز پژوهشهای ایرانی و اسلامی)، ۱۳۹۹.

ج: مصور؛ جدول، نقشه

* کتابنامه

* فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

ISBN 978-622-95604-9-5

* ص.ع. به انگلیسی:

The Comprehensive Geography of Iran

۱. ایران -- جغرافیا. الف. موسوی بجنوردی، کاظم، ۱۳۲۱- ب.

سعیدی، عباس، ۱۳۲۹ -- .

۹۱۵/۵

۳۷۸۷۵۷۸

DSR ۲۳

کتابخانه ملی ایران

www.kotab.ir

مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی
مرکز پژوهشهای ایرانی و اسلامی

نام کتاب: جغرافیای جامع ایران، جلد ۲

ناشر: مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی

چاپ اول: تهران، ۱۳۹۹ شمسی

حروف نگار و صفحه آرا: زهره رمضان پور

طراح گرافیک: علیرضا احمدی

نظارت بر چاپ و تولید: استودیو رایزن

چاپ: شادرنگ، صحافی: معین، لیتوگرافی: شارپ

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک (دوره): ۳-۵۷-۶۳۲۶-۶۰۰-۹۷۸

شابک (جلد ۲): ۵-۹-۹۵۶۰۴-۶۲۲-۹۷۸

همه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی است

آدرس: تهران، نیاوران، کاشانک، صندوق پستی: ۱۹۵۷۵/۱۹۷، تلفن: ۲۲۲۹۷۶۲۶، نمابر: ۲۲۲۹۷۶۶۳

پست الکترونیک: centre@cgie.org.ir

تارنما: www.cgie.org.ir

فهرست مطالب

فهرست نقشه	•
فهرست جدول	•
فهرست نمودار	•
فهرست تصویر	•
فهرست شکل	•
فهرست سند	•
بیست و یک	•
بیست و سه	•
بیست و پنج	•
بیست و هفت	•
بیست و نه	•
سی و یک	•

www.ketab.ir

۱. سابقه و نقش عوامل جغرافیایی در سکونت (رضا شعبانی)	•
مقدمه	•
۱. نخستین تلاشهای زیستی در ایران	•
۶. برخورداری از دانش فنی	•
۸. زمینه‌های اساسی سکونت‌گزینی در ایران	•
۱۰. کم‌جمعیتی مانعی برای شهرنشینی	•
۱۵. ویژگیهای شهرنشینی قدیم ایران	•
۱۶. عوامل دگرگونی در رشد جمعیت	•
۱۷. نقش حکومتها در اسکان جوامع ابتدایی ایران	•
۱۹. آغاز شهرنشینی در بخشهای مختلف ایران کهن	•
۲۵. الف - منطقه غرب ایران یا منطقه زاگرس	•
۲۵. ناحیه زاگرس مرتفع	•
۲۶. ناحیه زاگرس داخلی	•
۲۶. ناحیه کوهپایه‌ای	•

۲۶	ناحیه بخشهای شرقی زاگرس
۲۷	ناحیه دریاچه ارومیه:
۳۲	ب - شهرنشینی در منطقه جنوب غرب
۳۹	پ - آغاز شهرنشینی در منطقه جنوب ایران (سرزمین انشان)
۴۳	ت - شهرنشینی در منطقه جنوب شرقی ایران (سرزمین آراتا)
۴۶	ت - شهرنشینی در سرزمینهای شرقی ایران (سیستان)
۵۱	ج - شهرنشینی در منطقه مرکزی ایران
۵۱	تپه قبرستان قرزوبن
۵۲	ارتباط با سیلک و حصار:
۵۴	شکل‌پذیری جامعه و فرهنگ ایرانی
۵۵	الف - روابط مبتنی بر ارزشهای مشروع
۵۶	ب - شکل‌گیری تطابق اجتماعی
۵۷	ت - روابط مبتنی بر ادغام‌پذیری اجتماعی
۵۹	خصوصیات فرهنگ و تمدن ایرانی
۶۱	کتاب‌شناسی
	۲. نقش آب و آبیاری در سامان اجتماعی - اقتصادی سرزمین (عباس سعیدی)
۶۷	مقدمه
۶۸	چشم‌انداز فرهنگی و آبیاری
۶۹	بستر محیطی - اکولوژیک آب و آبیاری
۷۳	نقش سنتی آب در شکل‌گیری و پایداری سکونتگاهها
۷۵	بهره‌برداری سنتی از آبهای سطحی
۷۵	الف - سدبندی
۷۷	ب - نهربندی
۷۷	تقسیم و هدایت آب
۸۲	ج - استفاده از دلو و چرخاب
۸۵	استفاده از آب باران (رواناب)
۸۶	مورد: بهره‌گیری از آب باران در جزیره کیش
۸۶	الف - بستر محیطی جزیره کیش
۸۷	ب - تأمین آب آبیاری از باران
۸۹	ج - تأمین آب آشامیدنی از باران
۹۱	د - ذخیره‌سازی آب باران در پشت بند
۹۲	ه - ذخیره‌سازی آب باران در چاه
۹۲	بهره‌برداری از آبهای زیرزمینی
۹۲	آبیایی: دانش شناخت آبهای زیرزمینی
۹۷	قنات و تمدن سکونتگاهی
۱۰۱	تحول چشم‌انداز قنات

۱۰۳	بهره‌گیری از چاه و دگرگونی چشم‌انداز
۱۰۶	آب و تکوین اجتماعی - اقتصادی
۱۰۹	سخن پایانی
۱۱۱	کتاب‌شناسی
۳. محیط جغرافیایی و جامعه در ایران (کمال پولادی)	
۱۲۱	مقدمه
۱۲۳	سرزمین و هویت
۱۲۴	سامان سیاسی و هویت سرزمینی
۱۲۶	هویت مستقل سرزمینی
۱۲۸	هویت فرهنگی
۱۲۹	ساختار وضعیت طبیعی نجد ایران
۱۳۰	فضای جغرافیایی و نظام تولید
۱۳۱	دولت و مدنیت در شرق
۱۳۲	سرزمین و خصلت ملی
۱۳۴	مفهوم‌بندی نظام تولیدی
۱۳۷	ویتفوگل و رابطه اقلیم و نظام اجتماعی
۱۳۸	شرایط اقلیمی و نهادهای اجتماعی
۱۳۹	نظام تولید آسیایی
۱۴۱	ایران و تأسیسات آبیاری
۱۴۳	تأسیسات بزرگ آبیاری
۱۴۵	آب در ادبیات
۱۴۶	قدرت سیاسی به‌عنوان یک نهاد اجتماعی
۱۴۶	جماعت‌های روستایی و نظام آبیاری
۱۴۸	امنیت و زورمداری
۱۴۹	کانونهای تولید تهاجم
۱۵۰	زهدان تولید حکومت‌های دودمانی
۱۵۲	دولت و جامعه
۱۵۳	ضعف مالکیت خصوصی
۱۵۴	ضعف پویایی نظام اجتماعی ایران
۱۵۵	عصر جدید و دگرگونی فضای جهانی
۱۵۶	ایران و عصر استعمار
۱۵۸	نظام سرمایه‌داری جهانی و نظام آسیایی
۱۶۱	کتاب‌شناسی
۴. شهر ایرانی و نظریه راهبرد و سیاست سرزمینی (پرویز پیران)	
۱۶۳	مقدمه
۱۶۵	کاربایه نظری: نظریه راهبرد و سیاست سرزمینی